

eller bearbejder et skuespil med et særligt formål for øje, f. eks. med henblik på en friluftsopførelse. Også en kunstnerisk udført kopi af et maleri eller en skulptur vil i almindelighed være en bearbejdelse i bestemmelsens forstand.

Endvidere har man udtrykkeligt med bearbejdelse sidestillet det forhold, at et værk overføres til en anden litteratur- eller kunstart. Hermed tænkes f. eks. på dramatiseringer af romaner etc.

Ophavsret, der erhverves i henhold til § 4, stk. 1, er af sekundær art og gør ikke noget indgreb i ophavsretten til originalværket. Men den beskyttelse, som tillægges de heromhandlede bearbejdelser, består som nævnt i hele den i lovforslaget angivne retsbeskyttelse, som åndsværkerne er understyret med, herunder også droit moral. Ingen kan gengive det bearbejdede værk i den fra bearbejderen hånd foreliggende skikkelse eller gøre det tilgængeligt for almenheden uden bearbejderen samtykke (medmindre forholdet falder ind under undtagelsesbestemmelserne i kapitel II). Den, der ønsker at benytte værket i den bearbejdede skikkelse, må derfor have samtykke både fra det bearbejdede værks ophavsmand og fra bearbejderen, på samme måde som tilfældet er, hvor et værk har flere ophavsmænd. Ligeledes må bearbejderen, hvis han selv ønsker at fremstille eksemplarer af sin bearbejdelse eller at gøre den tilgængelig for almenheden, have samtykke af ophavsmanden til det bearbejdede værk, alt under den forudsætning at dette stadig er beskyttet. Det er dette, som er udtrykt i sidste sætning af § 4, stk. 1.

§ 4 medfører ikke rettigheder for den udøvende kunstner, der fremfører et værk. Med hensyn til spørgsmålet om en beskyttelse for disse kunstnere henvises til bemærkningerne ad kapitel V.

Foreningen af danske sceneinstruktører har ønsket, at det ved formuleringen af § 4 eller i bemærkningerne blev tydeligt tilkendegivet, at den tilrettelæggelse af et dramatisk værk for scenen, der udføres af en sceneinstruktør, skal betragtes som en bearbejdelse, således at sceneinstruktøren opnår beskyttelse som ophavsmand til sin instruktion.

Det vil dog formentlig ikke være rigtigt at anse en hvilken som helst iscenesættelse for beskyttet efter § 4 stk. 1 eller § 1. Der er utvivlsomt en del iscenesættelser, der ikke er forbundet med nogen nyskabende virksomhed, og sådanne iscenesættelser bør ikke nyde beskyttelse. På den anden side kan man næppe indskrænke beskyttelsen til at gælde de tilfælde, hvor instruktøren i forbindelse med sin iscenesættelse foretager en egentlig omarbejdelse af sceneværket.

For at et sceneinstruktør skal kunne opnå beskyttelse uden for bearbejdelsestilfælde, må det antagelig kræves, at han ved sin instruktion og hele tilrettelæggelse af forestillingen har tilført værket noget absolut nyt og særpræget, der tydeligt fremtræder som resultat af hans personligt skabende indsats, således at f. eks. et andet teaters overtagelse af hans iscenesættelse ville blive bedømt som et klart plagiat. Hvad der i så fald er beskyttelse imod, er formentlig normalt kun en benyttelse af den pågældende iscenesættelses helhed. Såfremt der blot foreligger det, at en eller flere skuespillere på et teater eller i radioen udfører deres roller i overensstemmelse med en personinstruktion, de har modtaget ved en tidligere opsætning af stykket, vil der i almindelighed næppe kunne siges at foreligge en sådan benyttelse af den oprindelige iscenesættelse, at instruktøren vil kunne gøre krav gældende.

I § 4, stk. 2, fastslås, at den, der ikke optræder som bearbejder, men som under fri benyttelse af et eller flere eksisterende værker skaber et nyt og selvstændigt værk, opnår en af ophavsretten til de benyttede værker helt uafhængig ophavsret til det nye værk. Strengt taget er denne bestemmelse overflødig, idet det følger af den almindelige regel i lovforslagets § 1, at ophavsret erhverves, når et litterært eller kunstnerisk værk frembringes, uden at der foreligger en bearbejdelse af et andet værk. Det kan dog have en vis betydning, at man understreger det forhold, at det for en kunstner som regel vil være en ganske selvfølgelig ting, at han i sin skabende virksomhed lader sig inspirere og påvirke af tidligere tiders kunst eller af samtidens. Hvis blot hans værk opfylder kravene med hensyn til nyhed og selvstændighed, vil det opnå en af ophavsretten til andre værker uafhængig beskyttelse, selvom det indeholder stilelementer, idéer eller kunstneriske effekter, som kan spores tilbage til andre ophavsmænds værker.

Grænsen mellem det nye og selvstændige værk og bearbejdelsen er ofte meget vanskelig at drage, og tvivlstilfælde kommer ret hyppigt frem til afgørelse ved domstolene, særlig for så vidt angår kunstindustrielle værker. Her er ofte brug for sagskyndigt skøn af specialister inden for det pågældende kunstneriske område.

Til § 5.

Lov 1933 § 3 tillægger udgiveren af et samleværk samme ret som en forfatter til værket som helhed, medens forfatterne til de enkelte bidrag bevarer forfatterretten til disse. Det antages imidlertid, at der med udgiveren er tænkt på den person, der